

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра теорії та історії культури

Затверджено

На засіданні кафедри теорії та історії культури
філософського факультету
Львівського національного університету

В.о. завідувача кафедри

доц. Дарморіз О.В.

Силабус з навчальної дисципліни

«Постмодерний та постколоніальний дискурс в релігієзнавстві»

що викладається в межах аспірантури

03 - Гуманітарні науки, третій рівень вищої освіти

спеціальність 031 – релігієзнавство

Львів 2020 р.

СИЛАБУС КУРСУ

Постмодерний та постколоніальний дискурс в релігієзнавстві

2020-2021 навчальний рік

Назва курсу	Постмодерний та постколоніальний дискурс в релігієзнавстві
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 - Гуманітарні науки, спеціальність <u>031 релігієзнавство</u>
Викладач (-і)	Колесник Ігор Миколайович, кандидат філософських наук, доцент кафедри теорії та історії культури
Контактна інформація викладача (-ів)	igor.kolesnyk@lnu.edu.ua тел. (032)-239-42-10 (кафедра теорії та історії культури)
Консультації по курсу відбуваються	кафедра теорії та історії культури, вул. Університетська, 1, ауд. 357 понеділок, 14:00-15:00

Інформація про курс	<p>«Постмодерний та постколоніальний дискурс в релігієзнавстві» – дисципліна на вибір для аспірантів спеціальності «031 – релігієзнавство», галузі знань – 03 Гуманітарні науки. Загальна кількість годин курсу – 90, кількість кредитів ECTS – 3. Для вивчення дисципліни передбачено два змістових модулі. Діагностують студентів поточним (впродовж семестру) і підсумковим (залік) контролем і оцінюють у 100 балів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
Коротка анотація курсу	<p>«Постмодерний та постколоніальний дискурс в релігієзнавстві» має статус спецкурсу в межах традиційних програм з релігієзнавства, теорії та історії культури. Новизна курсу полягає у зверненні до теми складної та малодослідженої – постмодерністичного дискурсу щодо засад релігієзнавчої науки, її базових категорій, критики постмодерністами структур, які стають на перешкоді пізнання, дослідження та знайомства із локальними, неєвропейськими культурами та релігійними традиціями. Актуальність цієї дисципліни зумовлена потребою у розумінні кризової ситуації, в якій опинилася гуманітаристика на межі 20-21 століть і, ймовірно, побачити шляхи до нової методології.</p>
Мета та цілі курсу	<p>Мета: ознайомлення постмодерністичним дискурсом, основними мислителями та їхніми методологіями деконструкції, критики класичних, європоцентричних засад сучасної гуманітарної науки. На цьому курсі зокрема зосереджено увагу на релігієзнавстві і релігієзнавчих галузях.</p> <p>Завдання: 1) дослідити історію постмодернізму та його основні постаті; 2) окреслити стосунок постмодернізму/постмодерністів до релігії, релігієзнавства та методів дослідження; 3) продемонструвати основні наслідки постмодерністичної критики релігієзнавства; 4) проаналізувати вихідні спроби побудови нової методології, пристосованішої до нових умов.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p>Рекомендована література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bielo J.S. Anthropology of Religion: The Basics. – Routledge, 2015. – 192 p. 2. Handbook of hyper-real religions / edited by Adam Possamai, Leiden Boston 2012, 441 p. 3. Kemp D., Lewis J.R. Handbook of New Age, Boston: Brill Academic Publishers, 2007. – 495 p. 4. Rorty, Richard, Vattimo, Gianni. The Future of Religion, Columbia University Press., New York, 2005. 5. Wouter J. Hanegraaff . New Age religion and Western culture: esotericism in the mirror of secular thought. – Boston: Brill Academic Publishers, 1996. – 595 p.

6. Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А.М.Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
7. Апполонов А. Наука о религии и ее постмодернистские критики. – Высшая Школа Экономики, 2016. – 240 с.
8. Балагушкин Е. Г. Новые религии как социокультурный и идеологический феномен // Общественные науки и современность. – 1996. – № 2. – С. 90–100.
9. Ваторопин А. Религиозный модернизм и постмодернизм. – Социологические исследования. 2001. № 11. С. 84-92.
10. Головащенко С.І. Історія християнства: Курс лекцій: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1999. – 352 с.
11. Григоренко А. Постмодернистская теология религии и современное религиоведение // Вестник Русской христианской гуманитарной академии. 2014. Т. 15. Вып. 4. С. 195–199.
12. Історія релігії в Україні: Навч.посібник / За ред.А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. – К.: Знання, КОО, 1999. – 735 с.
13. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Кондор, 2004. – 396 с.
14. Носачев П.Г. Проблема интерпретации "эзотерических знаний": современные попытки изучения эзотеризма, подходы к определению и методологии // XVIII Ежегодная богословская конференция ПСТГУ.-М.:ПСТГУ, 2009.-сс.74-78.
15. Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П., Скалецький М.П. Релігієзнавство: Навч. посібник. – Львів: Новий світ – 2000, 2005. – 420 с.
16. Релігія в сучасному світі: Матеріали до курсу релігієзнавства / За ред. Г.Зімоня; з пол. перекл. Г.Теодорович. – Львів: Свічадо, 2007. – 504 с.
17. Самедов Э. О постмодерне в религии / Вопросы философии, 2017. – Режим доступа: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1777
18. Robert A. Segal Nickolas P. Roubekas. The Wiley Blackwell Companion to the Study of Religion, Second Edition. – John Wiley & Sons Ltd, 2021. – 480 p.
19. Robert J. C. Young. Postcolonialism: a Very Short Introduction. – Oxford University Press, 2020 – 200 p.

Допоміжна

1. Benedict R. General Antropology. Edited by Franz Boas. Boston and New York. 1938.
2. Boas F. The Ethnological significance of esoteric doctrines // Boas F. Race, Language and Culture.

N.Y., 1941.

3. Goldenweiser A. A. *Early Civilization: An Introduction to Anthropology*. New York: Knopf, 1922.
4. Баркер А. Новые религиозные движения. – СПб., 1997.
5. Боруцький С.Т. Держава. Церква. Людина. Державно-церковні та міжконфесійні відносини у дзеркалі сучасності. 1992–2002 рр. Львів, 2003.
6. Гирц К. Интерпретация культур / Пер. с англ. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 560 с.
7. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. – К., 1992.
8. Гуревич Л.С. Нетрадиционные религии на Западе и восточные религиозные культы. – М., 1985.
9. Дешиця М. Малий український церковно-історичний словник. – Львів, 1994.
10. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії. – Київ: Юніверс, 2002. – 423 с.
11. Дюркгейм Э. Элементарные формы религиозной жизни // Мистика. Религия. Наука. – М., 1998.
12. Классики мирового религиоведения. Антология / Сост. и общ.ред. А.Н.Красникова. – М., 1996.
13. Леви-Брюль Л. Сверхъестественное в первобытном мышлении. – М.: Педагогика-Пресс, 1994.
14. Леві-Строс К. Первісне мислення. – К.: Український центр духовної культури, 2000. – 324 с.
15. Леві-Строс К. Структурна антропологія. Пер. з французької Зоя Борисюк. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 1997. – 387 с.
16. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій: Підручник. К., 2003.
17. Тернер В. Символ и ритуал. – М.. – Наука: Наука: Главная редакция восточной литературы, 1983.
18. Фрезер Дж. Золотая ветвь. – М., 1979.
19. Яблоков И. Н. Антропология религии в структуре религиоведения (рус.) // Вопросы религии и религиоведения/ Книга 2: Религиозная и философская антропология: история и современность : сборник. – М.: ИД «МедиаПром», 2011. – Т. 2, вып. 2. – С. 23.
20. Филипович Л. О. Новітні релігійні рухи // Історія релігії в Україні: Навчальний посібник. / Отв. ред.: А. М. Колодний, П. Л. Яроцький. – К.: Т-во "Знання", КОО, 1999. – С. 716-718. – 735 с.
21. Huxham, Irving and Karla Poewe, *New Religions as Global Cultures*, Boulder, Colorado: Westview Press, 1997.
22. Clarke, Peter B. (ed.), *Encyclopedia of New Religious Movements*, London & New York: Routledge, 2006.

Тривалість курсу	3 кредити, 90 год.
Обсяг курсу	48 аудиторних години 3 них: 32 години лекцій 16 годин практичних занять 42 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	В результаті вивчення даного курсу студент повинен знати: <ul style="list-style-type: none"> • проблеми сучасних досліджень релігії; • особливості постмодернізму як філософського руху; • основних мислителів та їхні праці, які належить до постмодернізму; • напрями критики постмодерністами релігії, релігієзнавства та теології; • специфіку сучасної релігійності та методології її дослідження. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати основні засади постмодерністичної критики релігієзнавства; • орієнтуватися в сучасних тенденціях релігійного життя; • виділяти основні риси Нью Ейджу та організацій, що мають до нього стосунок; • розкривати новітню релігійність як результат критичного осмислення засад європейської культури.
Формат курсу	очна (денна, вечірня)
Теми	Тема 1. Постмодернізм як філософський експеримент: передумови, наслідки Тема 2. Основні напрями критики постмодерністами культури, науки та західного світогляду

	<p>Тема 3. Постаті і праці постмодернізму</p> <p>Тема 4. Критика релігії у контексті критики метафізики та західної науки</p> <p>Тема 5. Секуляризація, постсекулярність, фундаменталізм у релігійній площині</p> <p>Тема 6. Нью Ейдж як приклад постмодернізму поміж релігій</p> <p>Тема 7. Спроби розробки нових «постмодерних» методологій релігієзнавства (Адам Посамай)</p> <p>Тема 8. «Теологія релігії» Алана Свідлера як результат постмодерністичної критики</p>
Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу аспіранти потребують базових знань з основ культурології, міфології, релігієзнавства, філософії культури, етики, прикладної етики, соціальної культурології.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Проблемно-пошукові.</p> <p>Техніки опрацювання дискусійних питань.</p> <p>Метод проєктів і їх презентацій.</p> <p>Метод усного опитування.</p> <p>Проблемний аналіз культурних артефактів.</p>
Необхідні обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі інтернет.

**Критерії оцінювання
(окремо для кожного виду
навчальної діяльності)**

Критерії оцінювання за курсом

Загалом – 100 балів, з них:

Поточне тестування та самостійна робота								Контроль знань	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка в балах</i>	<i>За національною шкалою</i>	
		<i>Оцінка</i>	<i>Залік</i>
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>
C	71-80		<i>Добре</i>
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>

Зараховано

	<table border="1" data-bbox="600 220 2197 300"> <tr> <td data-bbox="600 220 943 300">Е</td> <td data-bbox="943 220 1146 300">51-60</td> <td data-bbox="1146 220 1267 300"></td> <td data-bbox="1267 220 1648 300"><i>Достатньо</i></td> <td data-bbox="1648 220 2197 300"></td> </tr> </table>	Е	51-60		<i>Достатньо</i>	
Е	51-60		<i>Достатньо</i>			
Питання до іспиту	<ul style="list-style-type: none"> • Сучасне поняття релігії • Постмодернізм, його основні представники • Напрями критики постмодерністами релігії та релігієзнавства • Феномен Нью Ейджу • Постмодернізм як боротьба із європоцентризмом • Секулярність і постсекулярність • Поняття релігійного фундаменталізму • Особливості нових релігієзнавчих методологій • Бодріар і гіперреальні релігії у методології Адама Посамай • Теологія релігій як спроба поєднати релігію та релігієзнавство • Традиційні та новітні релігії – спроби демаркації 					
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>					
Академічна доброчесність	<p>Очікується, що роботи аспірантів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p>					